

ECHO KRAKOWA

237
(886)

Rok III. Kraków, poniedziałek 30 sierpnia 1948 r.

Stanowimy obrzymią siłę POKOJU

W dniu wczorajszym po zakończeniu dyskusji delegacji 45 państw na Kongres Intelktualistów we Wrocławiu przyjęli 371 głosami przy 12 głosach przeciwnych i 7 wstrzymujących się następującą rezolucję:

Tylko wśród delegacji 4 państw nie było jednogłośnie a mianowicie: w Brazylii, Stanach Zjednoczonych, Szwajcarii, Wielkiej Brytanii, natomiast delegacje 41 narodów głosowały jednogłośnie za rezolucją. Tu

Rezolucja Światowego Kongresu Intelktualistów w obronie pokoju

My, działacze kultury, nauki i sztuki z 45 krajów, zgromadzeni w polskim mieście Wrocławiu, zwracamy się do intelektualistów świata.

Przypominamy o śmiertelnym niebezpieczeństwie, które niedawno jeszcze groziło kulturze ludzkości. Byliśmy świadkami barbarzyństwa faszystowskiego, niszczenia zabytków historycznych i kulturalnych, prześladowania i zagłady ludzi pracy naukowej, sponiewierania wszystkich wartości duchowych, byliśmy świadkami faktów, zagrażających elementarnym porządkom sumienia, rozsądku i postępu.

Kultura ludzkości ocalona została za cenę niespotykanych dotąd ofiar, dzięki ogromnemu nacięciu wszystkich sił demokratycznych Związku Radzieckiego, narodów Wielkiej Brytanii i Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej, dzięki bohaterkiej walce oporu narodowego w krajach zagranicznych przedfascyzmu.

Jednakże wbrew woli i pragnieniom narodów świata, garstka żądnych zysków ludzi w Ameryce i Europie, którzy przejęli w dziedzictwie po faszystach idee wyższości rasowej, którzy zapożyczyli od faszystów tendencje do rozstrzygnięcia wszystkich spraw siłą oręża, znowu gotuje zamach na dorobek duchowy narodów świata.

Kulturze krajów europejskich, które wniosły ogromny wkład do światowego dorobku ludzkości, grozi niebezpieczeństwo utraty oblicza narodowego.

W wielu krajach — w Grecji, w Hiszpanii, w krajach Ameryki Łacińskiej — wrogie postępowe siły ochraniają dawne i rozniecają nowe ogniska faszystów.

Wbrew rozsądkowi i sumieniu trwa nadal i nawet wzmacnia się ucisk jedno-

należy dodać, że w brazylijskiej delegacji było 5 głosów za i tylko 1 wstrzymujący się. Grupa Stanów Zjednoczonych dała 23 głosy za, 7 przeciwnych i dwa wstrzymujące się. Szwajcarii 2 za i 2 wstrzymujące się, W. Brytanii 25 za, 4 przeciwnych, 3 wstrzymujące się. Po szczegółowym dokonaniu obliczenia głosów i przemówieniu pożegnalnym przewodniczący zebrania prof. F. diejew ogłosił Kongres za zamknięty.

steż i całych narodów, które ciemnieją nazywają kolorowymi.

Ludzie, którzy przejęli metody faszystów, uprawiają w swoich krajach dyskryminację rasową, prześladowają wybitnych przedstawicieli nauki i sztuki.

Odkrycia naukowe, które by mogły służyć dobru ludzkości, obraca się na tajną produkcję środków niszczenia, pamięć i podważając wysokie powołanie nauki.

Słowo i sztuka pod władzą tych ludzi, zamiast oświecać i zbliżać narody, roznieca niska namiętności i niechęć do człowieka, toruje drogę wojnie.

Głęboko wierząc w konieczność swobodnego rozwoju i rozpowszechnienia zdobyczy postępowej kultury we wszystkich krajach, w imię pokoju, postępu i przyszłości świata — protestujemy przeciwko wszelkim ograniczeniom tych swobód i podkreślamy konieczność wzajemnego porozumienia się kultury i narodów w interesie cywilizacji i pokoju.

Zdając sobie sprawę z tego, że współczesna wiedza wyzwoliła nowe potężne siły, które z całą pewnością będą użyte przez ludzkość bądź na jej dobro, bądź na szkodę — Kongres protestuje przeciwko korzystaniu z nauki dla celów niszczenia i wzywa do zmobilizowania wszystkich sił, aby szeroko rozpowszechnić wiedzę po całym świecie i użytkować środki naukowe do szybkiego zwalczania nędzy, ciemnoty, chorób i niedostatków, od których cierpi większość ludzkości.

Kongres domaga się również zniesienia ograniczeń, które stoją na przeszkodzie swobodnemu poruszaniu się osób, służących sprawie pokoju i postępu, oraz ograniczeń w oświadczeniu

i rozpowszechnianiu książek, wyników badań naukowych i kulturalnych zdobyczy, służących tej samej sprawie.

Narody całego świata nie chcą wojny i mają dosyć sił, aby uchronić pokój i kulturę od zakusów nowego faszystwu.

Intelektualiści świata! Na nas spoczywa wysoka odpowiedzialność wobec naszych narodów, wobec ludzkości, wobec historii.

Podnosimy głos w obronie pokoju, w obronie swobodnego rozwoju kulturalnego narodów, w obronie ich niepodległości narodowej, ich ścisłej współpracy i przyjaźni.

Wzywamy wszystkich ludzi pracy umysłowej we wszystkich krajach świata do rozważenia naszych wniosków.

— do zorganizowania krajowych kongresów działaczy kultury w obronie pokoju.

— do tworzenia wszędzie krajowych komitetów obrony pokoju.

— do umacniania w interesie pokoju międzynarodowych więzów łączących działaczy kultury wszystkich krajów.

W Palestynie dalej niespokojnie

Mimo zawieszenia broni, w biblijnym Nazarecie patrole armii Izrael nie ufają nikomu

KRAJE marshallowskie wciąż się kłóca

PARYŻ (PAP). Trzeci raz z rzędu Rada Europejskiej Współpracy Gospodarczej postanowiła odroczyć swe posiedzenie, na którym miała dokonać rozdziału kredytów, przyznanych na realizację planu Marshalla w roku 1949. W ubiegłym tygodniu Rada zmuszona była przyznać, że nie jest w stanie dokonać podziału tych kredytów wskutek tarć, jakie zarysowały się między poszczególnymi uczestnikami planu Marshalla odnośnie wysokości żądanych przez niego przydziałów.

W Palestynie zginęło 2 obserwatorów ONZ

LONDYN (PAP). Z Tel Avivu donoszą, że dziś rano zginęło 2 francuskich obserwatorów ONZ podczas lądowania ich samolotu w Gaza. Jednym z nich był podpułkownik Joseph Query, drugim — kapitan Pierre Jeannel, który pilotował samolot. Samolot został ostrzelany. Agencja Reutersa donosi, że wypadek ten był następstwem nieotrzymania sygnałów ostrzegawczych przez Egipcjan, którzy okupują Gaza.

Rząd Marie upadł Twór amerykański nie żyje długo

PARYŻ (PAP). W sobotę nad ranem po 16 godzinnych burzliwych debatach rząd Andre Marie, który przetrwał zaledwie 32 dni podał się do dymisji. Powodem dymisji była niemożność uzgodnienia stanowiska poszczególnych członków gabinetu w sprawie projektów finansowych ministra Reynaud. Głównym przedmiotem kontrowersji była podobno sprawa podwyżki płac. Jak twierdzą w kołach poinformowanych, ministrowie socjalistyczni zażądali przyznania ogólnej podwyżki płac w wysokości 15—20 proc z mocą wsteczną od 1 maja, podczas gdy min. Reynaud zgadzał się jedynie na 10 proc. podwyżki płac.

Prezydent Vincent Auriol, po przyjęciu dymisji premiera Marie, niezwłocznie wzywał do pałacu Elizejskiego przedstawicieli poszczególnych frakcji parlamentarnych celem odbycia z nimi narad. Prezydent konferował również z min. Reynaud. W Paryżu wyklucza się jednak możliwość, aby prezydent powierzył misję formowania rządu Reynaud z uwagą na to, że nie uzyskałby on koniecznej większości w parlamencie. Prezydent Auriol, jak twierdzą, dążyć będzie do jak najszybszego przezwyciężenia kryzysu rządowego we Francji. Sytuację komplikuje jednak fakt, że zgromadzenie narodowe odroczyło swe debaty do dnia 2 września, wobec czego dezygnowany premier nie mógłby uzyskać przed tym terminem tzw. inwestytury. Jest możliwe jednak, że prezydent Auriol zdecydował się na wcześniejsze zwołanie posiedzenia parlamentu.

Z polecenia prezydenta dotychczasowy rząd, aż do chwili sformowania nowego rządu, załatwiać będzie bieżące sprawy państwowe.

ZANIEPOKOJENIE W WASHINGTONIE

WASZYNGTON (S). Reakcja waszyngtońskich kół dyplomatycznych na wiadomość o dymisji rządu Marie nacechowana jest pewnym zaniepokojeniem oraz pesymizmem. Pomimo zapowiedzi Schumana o niezmienności francuskiej polityki zagranicznej Wa-

szington odczuwa niepewność odnośnie skutków francuskiego kryzysu rządowego 1) na przebieg pertraktacji moskiewskich, i 2) na współpracę mocarstw zachodnich.

WBREW ROZBIJACZOM ZWIĄZKOWCY FRANCUSCY ŁĄCZĄ SIĘ W AKCJI

Z CAŁEGO KRAJU napływają wiadomości, mówiące o dalszym zacieśnianiu się współpracy między CGT Force Ouvriere i chrześcijańskimi związkami zawodowymi.

W zakładach lożysk kulkowych SKF, w zakładach spożywczych Amidy i w fabryce Demoulin w Ivry robotnicy zrzeszeni w CGT, FO i chrześcijańskich związkach zawodowych postanowili jednogłośnie przerwać pracę na znak protestu przeciwko zbyt niskim płacom.

Żywiolowa manifestacja we Wrocławiu

Obrazy Światowego Kongresu Intelktualistów zakończyły się we Wrocławiu w sobotę wieczorem podwójnym akcentem. Na sali obrad intelektualistów całego świata uchwalili tekst rezolucji, zaś w wielkiej hali ludowej 30 tys. robotników i robotnic z Wrocławia manifestowało na rzecz pokoju i demokracji.

Wielka manifestacja, zorganizowana w hali ludowej we Wrocławiu, która zgromadziła ponad 30 tys. osób, była jakby żywym łącznikiem między obradującymi intelektualistami z całego świata a masami ludu pracującego w Polsce, łącznikiem tym bardziej charakterystycznym, że wiec ten od-

NASZYM zdaniem

NA DWA WAŻNE WYDARZENIA od dłuższego czasu zwracała uwagę prasa całego świata — rozmowy moskiewskie i kongres wrocławski. Wczoraj przybył trzeci temat — Francja.

Nie chodzi tylko o upadek rządu Marie. Upadek ten jest wynikiem głęboko sięgających przegrupowań społecznych we Francji. Socjaliści Bluma nie mieli innego wyjścia, jak ulec naciskowi dołów robotniczych, oburzonych oficjalną podwyżką cen ziemiopłodów i żądających podwyżki płac. Cóż miał zrobić Blum, gdy opuściła go nawet rozbijąca mniejszościowa centrala związków zawodowych Force Ouvriere? Musiał skapitulować. Choćby wiemy, że kapitulacja ta nie jest szczerą i kilka dni dzielące Francję od narzucenia jej nowego rządu, zużyty blumowski na nowe fortele, które by uratowały raz jeszcze amerykański reżim w kraju.

Abstrahując od rokowań w sprawie utworzenia nowego rządu, trzeba zdać sobie sprawę z oddolnego narastania solidarności mas pracujących, co jest równoznaczne z narastaniem fali antyamerykańskiej.

Przed 4 miesiącami wszystkie rozbijackie związki zawodowe utworzyły tzw. Kartel Zniżki, żądający zniżki cen i świadczeń dla klasy pracującej. Związki te bazowały na współpracy z rządem. Natomiast lewicowa Gen. Konfederacja Pracy domagała się oprócz zniżki cen, także wyższej płacy.

Nadzieje rozbijskich związków zawiady. Codziennie niemal rząd dekretował coraz wyższe ceny (ostatnio na mięso i mleko). Nie nie zrobiono, by ulżyć dołom robotników.

Rozłamowcy ustąpili pod naciskiem dołów. Jasnym było, że Marie i Reynaud prowadzą wyraźnie antyrobotniczą politykę. Kartel zniżył zerwał rokowania z rządem. Oddzielnie poczęły się tworzyć komitety porozumienia rozbijskich związków z Gen. Konfederacją Pracy, na platformie żądań tej ostatniej centrali. Manifestacje przybierają na sile. W tej sytuacji Blum, by jeszcze raz zmilić czujność nieulewicy robotników, odmówił poręczenia rządowi, którego był współojcem i współtwórcą. (m)

Kobiety w obronie pokoju

Dnia 27 bm. odbył się we Wrocławiu wielki wiec organizowany przez Ligę Kobiet, który zgromadził w Hall Ludowej kilkanaście tysięcy kobiet polskich oraz przedstawicielki dziesiątków narodów z prof. Eugenia Cotton przewodniczącą Światowej Demokratycznej Federacji Kobiet na czele. Wiece stał się obrzymią manifestacją kobiet z całego świata w obronie pokoju.

NARADY przedstawicieli ZACHODU W MOSKWIE

LONDYN (PAP). Agencja Reutersa donosi, że przedstawiciele trzech państw zachodnich w Moskwie odbyli w sobotę w południe narady w ambasadzie brytyjskiej. Przedmiotem narad nie jest znany. Zdaniem Reutersa, powołującego się na przypuszczenie pewnych obserwatorów, mogły one dotyczyć sprawy wydania łącznego komunikatu czterech mocarstw o przebiegu dotychczasowych rozmów.

bywał się na wystawie, która obrazuje dorobek pokojowej pracy narodu polskiego na Z. O.

Wiec, któremu przewodniczył Andersen Nexo zagał rektor Uniw. Wrocławskiego Kulczyński, po czym kilkunastu mówców zapoznali zebranych z przebiegiem obrad Kongresu intelektualistów. Sala reagowała z wielkim entuzjazmem na słowa Andersena Nexa, Hiszpana Decastro, Anglika dziekana Johnsona, Amerykanki A. Kahna, Francuzki J. Farge, Hindusa R. Arnanda, Greki Kokailisa, Cejlonki Silvia, Włocha Banfi i wreszcie znanej pisarki polskiej Natkowskiej.

Reflektorem po świecie

Gen. Markos powołuje do życia Najwyższą Radę Wojenną

RZYM. Rozgłoszonia Wolnej Grecji donosi, że na mocy rozporządzenia tymczasowego rządu demokratycznej Grecji powołana została do życia Najwyższa Rada Wojenna Demokratyczna.

Amerykanie przystępują do eksploatacji kolonii państw europejskich

BRUKSELA. Dziennik „Drapeau Rouge” donosi, że administracja „planu Marshalla” postanowiła wysłać specjalną komisję do kolonii angielskich, francuskich, belgijskich i holenderskich, aby zbadać możliwości eksploatacji tamtejszych bo-

gactw naturalnych. Gazeta przypomina, że zgodnie z warunkami „planu Marshalla”, surowce z tych kolonii mają być dostarczane wyłącznie Stanom Zjednoczonym.

63 ofiary upałów w USA
NOWY JORK. Podano do wiadomości, że w czasie upałów, jakie nawiedziły ostatnio wschodnie stany USA, co najmniej 63 osoby zmarły wskutek porażenia słonecznego.

Epidemia paraliżu dziecięcego w Niemczech zachodnich

BERLIN. Epidemia paraliżu dziecięcego w Niemczech zachodnich dotknęła 78 miast i powiatów. Dotychczas zanotowano 385 wypadków zachorowań, w tym 26 śmiertelnych.

„Echo“ rozmawia z intelektualistami świata we Wrocławiu

Przesyłam Wam Czytelniczki list od prof. Hyman Levy'ego (członka Królewskiego Tow. Naukowego, który wykłada w Imperial College of Science and Technology). Z siwą czupryną, żywy, wciąż gestykuluje i sypie dowcipami... Dzieli się chętnie swoimi myślami. Na kawałek papieru pisze ołówkiem

DO „ECHOWCÓW“

„Nie sądzę, by wojna wybuchła w najbliższej przyszłości. Nie nastąpi ona dlatego, że ci, którzy zdają sobie sprawę z jej niebezpieczeństwa wpłyną poprzez opinię publiczną na swoje rządy, by prowadziły politykę pokoju. Wojna leży bowiem w interesie rządów reprezentujących kapitał wyższy. Starcia w dzisiejszym świecie wywołane są nierównym rozwojem społecznym. Mianowicie jedna część świata w szybkim tempie zmierza do uspołecznienia gospodarki, podczas gdy druga wciąż walczy z utrzymującym się kapitalizmem. Kapitalizm zaś nie rozwija się w tym samym stopniu. Ameryka znajduje się we wcześniejszym stadium rozwoju, niż np. Anglia, lecz mając do dyspozycji doskonałe środki techniczne, może rozszerzać swą władzę gospodarczą i wytworzoną ideologię na całym świecie.

Celem artystów naukowców, pisarzy i filozofów jest walka o pokój — osiągnięta co można tylko przez przeciwstawienie się amerykańskiej ideologii i wszystkim innym kulturalnym wpływom, które urobiła ta właśnie ideologia“.

HYMAN LEVY

prof. matematyki na Uniw. Londyńskim

*

Po południu (drugiego dnia) rozmawiam z dwoma Chińczykami z Wyższych Terenów Chin. Wu — dziennikarz i Sung — młody pisarz wierzą, że intelektualści mają tylko jedną drogę przed sobą... Tę samą, którą obrali pisarze i naukowcy radzieccy.

Krótko rozmawiam z Ilią Erenburg, (który w pośpiechu wpisuje mi autograf do notatnika). Jest zmeżony. — Pozdrawia Czytelników i ucieka na konferencję z Amerykanami! Oddał mnie w ręce prof. Bardina (metalurgia) z Moskwy. — Ten chwali naszą produkcję przemysłową. Wierzy w moc polskiego węgla i w obronną siłę narodu. Sumuje: jesteśmy naprawdę braćmi. Razem walczymy o tę samą rzecz: o uśmiech dzieci, które się jutro urodzą. Pamiętaj, że węgiel jest najważniejszą bronią intelektualisty. Węgiel i ludzie, którzy zamieniają go w ciepło i ruch.

Krótki postój z Roger Vailland'em, autorem „Dziwnej zabawy“. Oczy mądre, francuskie. Twarz szczupła. — Wygląda na bywalca kawiarni i nalogowca kawy. Wyrobił sobie styl człowieka rozproszonego. Jest widocznie zadowolony, że książka się podoba, ale udaje, że się tego nie spodziewał.

Długo rozmawiam z poetą szwedzkim Karl Vennbergiem (napisze o nim osobno) i potem z szwajcarskim dramaturgiem Maksem Frisch'em (dokładne sprawozdanie z obu wywiadów po kongresie). Najdłużej i najciekawiej mówi Mr. Chyz (Polak z pochodzenia), który jest jednym z wybitniejszych dziennikarzy amerykańskich. Kreśli sylwetkę Amerykanki, „businessman'a, który musi na wszystkim zarobić. Sądzi, że większość narodu jest za demokracją typu Roosevelta. I nie przypuszcza, że by Dewey został prezydentem. Tradycja (konstytucja i obyczaje) pcha ją Amerykę ku Trumanowi. Sam jest socjalistą typu utopijnego. Wierzy w spokojne charytatywne przekonanie burżuazji (i wydaje mi się, że Truman jest mu bliższy niż Wallace). — Najważniejsze to, że wojna podług niego jest dla Ameryki w tej chwili nieopłacalna... i nim mogłaby wybuchnąć, przyrzeka... że socjaliści amerykańscy obalą (przez głosowanie) dulesowskich podległych. Jest to typowa mentalność amerykańska, pełna naiwnego entuzjazmu, praktycyzmu, ale wciąż daleko od ostrego spojrzenia na dzisiejszą rzeczywistość. Dobrze, że inni Amerykanie są dużo bardziej aktywni i postępowi.

ST. MORAWSKI

HALINA BARINOWA w Krakowie

Znakomita skrzypaczka radziecka, Halina Barinowa wystąpi na NADZWYKAJNYM KONCERCIE SYMFONICZNYM w dn. 2 września br o g. 19.15. Dyrygować będzie dyrektor Filharmonii Krakowskiej prof. Walerian Bierdajew. Bilety w cenie od zł. 50—250. — do nabycia od dnia 30. VIII, w biurze Filharmonii, ul. Zwierzyniecka 1, II piętro oraz w „Orbisie“.

Uwaga! Pasce-partout nieważne.

Z nowej prowincji

v.

Cienie na słonecznym krajobrazie

Jeżeli w woj. krakowskim przed wojną było około 20% nieużytków, to procent ten obecnie szybko spada i w tej chwili nie wynosi więcej, jak 10—12%. Mało tego — podnosi się wydajność łąk i pastwisk przez odkwaszanie ich, a także wsiawianie nowych gatunków traw.

Jeden z entuzjastów postępu, nazwiska którego niestety nie zanotowałem, oświadczył mi, że wszędzie przyleśne pasy, rowy, szersze między — będą wykorzystane na zasiew popularnych ziół leczniczych, jak: mięta: macierzanka, rumianek i wiele innych. Da to, niezależnie od plantacji specjalnych, ogromny rozwój zielarstwa leśnego i dochód gromadom, gdyż zbiorem ziół będą się zajmować dzieci podczas wakacji, a nawet po wakacjach, pod kierunkiem wychowawców, względnie wójtów wczasowych, instytucji zupełnie nowej i strasznie milej.

Może parę słów przy sposobności o tych „wójtach“ wśród młodzieży. W każdej grupie młodzieżowej wybiera się samorząd. Na czele samorządu stoi najpoważniejszy, najbardziej wyrobiony chłopak lub panna (wtedy powinna nazywać się „wójtówna“, ale niewiadomo więcej podoba się męskie zakończenie tytułu).

Wójt grupy rozsądza spory, jest odpowiedzialny za porządek w grupie, pilnuje wypełniania regulaminu, rozdaje prace i czuwa nad etyką grupy. Jest prawą ręką kierownika wczasów i jego wykreka w wielu nieraz bardzo skomplikowanych sprawach i zatargach. Dopiero kiedy wójt nie może sobie poradzić z jakimś zagadnieniem, wkracza władza — kierownik lub kierowniczka. Przykład: w Gumniskach przy pałacu i gimnazjum ogrodnictwem jest park i sad handlowy. Młodzież wiejska robiła w parku i sadzie duże szkody. Wtedy dyrektor gimnazjum zwołał młodzież i oddał jej pod opiekę park (sadu jeszcze nie zaryzykował). Szkody momentalnie ustały.

Podobny projekt jest co do parku w słynnych Mościcach. O jednym i drugim obiekcie gospodarki rolnej będę pisał oddzielnie, bo tam właśnie, w tego rodzaju ośrodkach, różnie z godziny na godzinę duma nasza i dumą całej ludzkości — nowy człowiek, świadomy swoich obowiązków, celów i godności.

Wracam jednak do nieużytków. Wydano im we wszystkich powiatkach walkę, jakby to co najmniej był śmiertelny wróg. W tej walce sprzymierzyły się i szkoły rolnicze i Sa-

lomopomoc Chłopska i Wydziały powiatowe i starostowie i wójtowie. To też wierzyć należy, że wojna zostanie wygrana i to w rekordowym czasie. Hasłem tej walki jest: ani jednego skrawka ziemi nieużytecznej! Wszystko dla pożytku lub piękna, które jest bardziej pożyteczne, niekiedy niż chleb, bo jest chlebem duszy.

Czytelnik, czytając te notatki pomyśli sobie, że prowincja: miasto i wieś, to raj na ziemi, gdzie zamieszają ludzie fruwać amiołowie bez zmagania i skazy. Nie, do skrzydlatego czy uskrzydłonego człowieka jeszcze daleko.

Więc gospodarstwo Gąsiora dopóki nie wyjechał na Zachód, gdzie wiodarzy teraz na 25 hektarach, gospodarstwo jego była wzorem dla całego powiatu. Czego tam nie było! I obora pierwszorzędna i gnojowniki cementowe i silosy i piwnica na owoce wzorowa i sad i pasieka słynna na całą okolicę.

Po jego wyjeździe pozostała córka na gospodarstwie i gospodarka zaczęła podupadać. Pomoc sąsiedzka, jeszcze jedna zdobycz wsi zde-mokratyzowanej zawiodła, a może obojętność Związku Samop. Chłopskiej, a może lenistwo i niedołęstwo ludzkie, ale wzorowe gospodarstwo powiatu kuleje. Kuleje także samorząd gminny. Jakieś małe ambicje, niedobre i śmieszne, jakieś antagonyzmy osobiste opóźniają rozwój powiatu. Sekretarz gminy Brzesko (tym razem opuszczę nazwisko) jest, według oceny działaczy miejscowych, nieprzystępny, arogancki, zarozumiały. Odbija się to na życiu gminy. Powstają zbyteczne zupełnie antagonizmy między gminami Szczepanów—Okocim. Elektryfikacja na przykład stała się równie przedmiotem śmiesznego sporu. Wybudowano linię niskiego napięcia od Okocimia do Brzeska, od Brzeska do stacji kolejowej. Jak już wspominałem od stacji do miasteczka jest przeszło 3 km. Z drogi tej korzysta jesienią i zimą przeważnie miasteczko. Ale płacić musi również gmina. Ponieważ część gminy Okocim ma być włączona w obszar „wielkiego miasta Brzesko“, więc okocimczycy (wieś) nie chcą ponosić kosztów instalacji, które przejdą na miasto. Sekretarz grozi wyłączeniem światła i — oto spór i kwasy i mała wojna nerwów gotowa.

Podobna sprawa jest z głośnikami. Koszt miesięczny głośnika wynosi 600 zł. Przedstawiciele PPR chcą,

żeby głośnik był czynny codziennie, tymczasem burmistrz opiera się włączeniu tej drobnej sumy do budżetu miejskiego i głośnik, zastępujący poniekąd prasę jest czynny tylko wtedy, kiedy sekretarz PPR Chojny lub drugi sekretarz nacisną.

Nieco o dygnitarzach prowincji: o niektórych wyraził się jeden z działaczy: sami się psują i ludzi psują. Sekretarz Wydz. Powiat. posiada sklep wartości 2 milionów zł., z urzędu pobiera 18 tys. miesięcznie, pracę zaniedbuje, rzadko obecny w biurze, liczy sobie ok. 4 tys. miesięcznie za godziny nadliczbowe, chociaż pracuje tylko po 2—3 godzin dziennie. Sprawy społeczne lekceważy. Nic dziwnego, rozmach życia społecznego — uszczuplił dochody ze sklepu i uderzy w jaśniepaństwo powiatowego dygnitarza. (Ciągle jeszcze najgorsze cechy chamsstwa kapitalistycznego górują nad kulturą i wdzięcznością, do jakiej są obywateli ci ludzie, którym demokracja pozwoliła się bogacić pod warunkiem spełniania wszystkich obowiązków wobec rozwijającego się kraju. W restauracjach i kawiarniach, nie tylko prowincjonalnych, ale i krakowskich, ciągle ocenia się jeszcze gościa według wysokości zamówienia, danego kelnerowi. Zapominają właściciele luksusowych i nie luksusowych lokali, że im więcej rachunek, tym najczęściej większy hochsztapler, paskarz lub po prostu — złodziej, żerujący na dobrobycie narodu).

I znowu muszę zwrócić uwagę na przedłudnienie Wydziału Powiatowego. Pracują tam aż trzy maszynistki i, prócz „pracowitego“ sekretarza i kupca jednocześnie, czterech pracowników. Poza tym: woźny, 2 szoferów i sprzątaczkę. Działacze partyjni żądają powołania komisji międzypartyjnej kontrolującej pracę biurową.

Dalszy przykład rozrzutnej gospodarki stanowi gmina Zakliczyn. Pracuje tam w gminie dwukrotnie większa ilość osób, niż w gminie Iwkowo, większej i trudniejszej do administrowania. Ogólne żądania idą w kierunku zrewidowania etatów, zmniejszenia ich i podwyższenia wynagrodzeń pozostałym. Ukróciło by to również zwyczaj, panujący od króla Piasta, „prezentów“ w naturze i gotówce, które często przewyższają dwukrotnie pobory.

Juliusz Wirski

80% Polaków ubiera się w materiały radzieckie

WARSZAWA (PAP). Redaktor gospodarczy PAP uzyskał następujące informacje dotyczące importu surowców z ZSRR.

Dostawy surowców radzieckich odegrały w wyzwolonej Polsce decydującą rolę w uruchomieniu i rozwoju podstawowych gałęzi naszego przemysłu. Już pierwsza umowa handlowa, zawarta w październiku 1944 r. w warunkach trwającej się wojny, kiedy niewielkie połacie, wyzwolonego wówczas przez Armię Radziecką i Wojsko Polskie, kraju były odcięte od węgla górnośląskiego, umożliwiła przy pomocy węgla donieckiego przeprowadzenie pierwszej kampanii cukrowniczej, uruchomienie zakładów hutniczych w Stalowej Woli, Rzeszowie i silnie zniszczonego wrocławskiego przemysłu białostockiego. W miarę wyzwalań reszty terenów został uruchomiony polski przemysł hutniczy i metalowy, dzięki dostawom radzieckiej rudy żelaznej i metali kolorowych. Przemysł włókienniczy ruszył z miejsca dzięki radzieckiej bawelnie i lnu. Dostawy ze Związku Radzieckiego skóry surowej umożliwiły uruchomienie przemysłu skórzanego, a dzięki radzieckiej celulozie ruszył przemysł papierniczy. — Transport i rolnictwo otrzymały samochody i samoloty, naftę i olej gazowy do traktorów, przede wszystkim na skutek importu ze Związku Radzieckiego.

Zarówno dotychczasowe umowy, jak i nowa 5-letnia umowa, zabezpiecza pokrycie potrzeb naszej gospodarki narodowej w niezbędne surowce. I tak: dostawy radzieckie pokrywają zapotrzebowanie prze-

mysłu włókienniczego na bawełnę w granicach 70—80 procent. Zapotrzebowanie hutnictwa na rudę żelazną w 40 proc., na rudę manganową — w 80 proc.

Ponadto Związek Radziecki pokrywa nasz niedobór w produktach naftowych, w niektórych artykułach chemicznych oraz w nawozach aparytowych.

Dostawy surowców ze Związku Radzieckiego zabezpieczają naszą produkcję przemysłową przed kaprysami światowego rynku kapitalistycznego, gdyż płacimy za nie wg. cen światowych ustalonych na cały rok. Nie mając zapewnionych dostaw ze Związku Radzieckiego narażeni byłibyśmy na ciągłą niepewność importu tych surowców, które jak np. paliwa płynne, metale kolorowe itp.

Wrócił do kraju Polak niesłusznie oskarżony o szpiegostwo

WROCŁAW (S). Do Nowej Rudy przybył w dniu 25 bm. transport Polaków, repatriantów z Metz i Cernville (Francja). Transportem tym przybył do kraju Mieczysław Wdowiak, działacz Rady Narodowej Polaków we Francji, niesłusznie oskarżony o szpiegostwo.

W związku z tym został zorganizowany specjalny komitet obrony,

reglamentowane są przez światowe monopole kapitalistyczne i kartele międzynarodowe, regulujące dowolnie podaż i cen.

UMOWY ZAWARTE — Związkiem Radzieckim zapewniamy dostawę do Polski niezbędnych surowców i dajemy gwarancję nieprzerwanej ciągłości pracy dla naszego przemysłu, a równocześnie umożliwiają trwałą i pewną lokatę nadwyżki naszej produkcji przemysłowej na rynku narodów Związku Radzieckiego.

Ogólnie mówiąc — dostawy ze Związku Radzieckiego umożliwiają długotrwałe planowanie, zapotrzażenie i zbyt naszej produkcji.

Nakłaniał do nadużyć podległy sobie personel

KATOWICE (PAP). Delegatura Komisji Specjalnej do Walki z Nadużyciami i Szkodnictwem Gospodarczym w Katowicach wykryła wielką aferę w oddziale śląskim warszawskich zakładów mięsnych (S. O.

MINISTER Skrzeszewski przed mikrofonem Polskiego Radia

WARSZAWA (S). W związku z rozpoczęciem w dniu 1 września r. b. nauki w szkołach na terenie całej Polski minister Oświaty d. Stanisław Skrzeszewski wygłosi tegoż dnia, o godz. 10.00 przemówienie radiowe dla młodzieży szkolnej oraz o godz. 17.2 — przemówienie radiowe dla nauczycielstwa.

Trojaczki W RODZINIE robotniczej

LÓDŹ. W dzielnicy robotniczej Radogoszcz przyszły na świat trojaczki.

Robotnica Państwowych Zakładów Przemysłu Włókienniczego, 43-letnia Maria Klimkiewicz, powiła dwie dziewczynki i jednego chłopca. Dzieci są zdrowe i czują się dobrze.

Ze względu na to, że Klimkiewiczowa wraz z mężem z zawodu rybnikiem mieszka w jednym, ciasnym pokoju, lekarz polecił przewieźć położnicę i trojaczki do szpitala miejskiego.

Sanatorium dla dzieci górników

ZABRZE. 1 września br. nastąpi otwarcie sanatorium dziennego P. C. K. dla zagrożonych gruźlicą dzieci górników i najbardziej potrzebujących m. Zabrze.

Ubezpieczalnia Społeczna party-cypowała w kosztach organizacji sanatorium kwotą 225 000 zł., Zarząd Miejski Zabrze sumą 110 000 zł. Wydatnej subwencji udzieliło również Zabrze Zjednoczenie Przemysłu Węglowego.

Czesi spędzą „złotą jesień“ nad polskim BAŁTYKIEM

SOPOT. Na podstawie porozumienia czeskiego Biura Podróży „Cetek“ z BBP „Orbis“, w okresie jesiennym przybędzie nad polskie morze w trzech turnusach około 1500 Czechów, którzy „złotą jesień“ spędzą w Sopocie i Juracie na Helu. Każda grupa zostanie na Wybrzeżu przez dwa tygodnie.

750 tysięcy zł. przegrał urzędnik na wyścigach

WARSZAWA. Prokurator Sądu Okręgowego w Warszawie sporządził akt oskarżenia przeciwko urzędnikowi, Bolesławowi Gotowickiemu, który jako kierownik rachuby sprzeniewierzył 750 tys. zł. i przegrał je na wyścigach.

O.), osadzając w więzieniu kierownika przedsiębiorstwa — Putrzeńskiego Nikodema.

W czasie dochodzeń stwierdzono, iż kierownik oddziału śląskiego, będący równocześnie współwłaścicielem warszawskich zakładów mięsnych, nakłaniał personel sklepów masarskich w Katowicach i w Chorzowie do pobierania spekulacyjnych cen za mięso i wyroby masarskie, a powstałymi stąd zyskami dzielił się z nimi.

Oprócz pobierania nadmiernych cen, spekulanci oszukiwali klientów na wadze oraz obniżali jakość sprzedawanych towarów.

Zaznaczyć należy, że miesięczny obrót każdego z dwóch sklepów wynosił przeciętnie 8 milionów zł. nadwyżki zaś, którymi dzielił się spekulant Putrzeński i jego pomocnicy, wynosiły miesięcznie około 500 tysięcy złotych. Dalsze dochodzenia w toku.

Ogniuwo łańcucha

Watykan a hitlerowski „heroizm”

List papieski do biskupów niemieckich, biorący w obronę Niemców, nie był nie tylko żadnym odosobnionym fragmentem dziejowego stosunku Watykanu do Polski, stosunku zawsze Polsce wrogiemu a przyjaznego Niemcom, ale nawet na przestrzeni historii hitleryzmu jest tylko jednym z ogniw łańcucha prohitlerowskiej polityki Watykanu. Leży przed nami wydana w Krakowie w 1934 roku broszura Ks. Konstantego Michalskiego, wybitnego reprezentanta Kościoła Katolickiego w Polsce, profesora i rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego, pt. „Kościół wobec narodowego socjalizmu”. W broszurze tej zmarły po wojnie ks. prof. Michalski tłumaczy i objaśnia, dlaczego kościół katolicki zawarł z Hitlerem konkordat w 1933 r. i częściowo aprobował ideologię hitleryzmu. Objaśnienie tego ubitego interesu między Watykanem a Hitlerem jest tak wymowne, że nie wymaga właściwie żadnych komentarzy. Oto co pisze ks. prof. Michalski:

AKĄ ROLĘ mogą spełnić Kościół wobec tego prądu, jeżeli miał utrzymać w swych szeregach młodzież, a jednak zachować ją od zatrucia, od mętłów? Musiał ze swoją nauką o sprawiedliwości i miłości wystąpić w sam prąd nie jako tama, która by prąd miała hamować, lecz jako tama, która by wstrzymywała męty, przepuszczające czyste tylko wody... W światopoglądzie narodowo-socjalistycznym zjawia się wraz z prymatem polityki idea totalności czyli idea ogarnięcia całego człowieka, tak, iżby państwo objęło kierownictwo wszelkich objawów życia, składających się na służbę dla całości. Trzeba się zapytać, czy w tym ujęciu zostało jeszcze miejsce dla ducha i religii. Zostało o tyle, że uznano w sposób pozytywny chrześcijaństwo, jakkolwiek narodowy socjalizm starał się przeprowadzić rewolucję poza wszelkimi wyznacznymi i wyodrębnił całkowicie sferę polityczną od religijnej. Znalazły się więc pomosty do wzajemnego porozumienia. Nie zapomniano w Kościele Hitlerowi, że uznał konieczność określenia stosunku partii do religii wówczas, kiedy w niej jeszcze niemal wszystko rozciąga się w burzliwym prądzie. Punkt 17 pierwotnego programu brzmiał bowiem dosłownie: domagamy się w państwie wolności dla wszystkich wyznań, o ile nie zagrażają całości państwa i nie sprzeciwiają się uczuciom moralnym rasy; partia wyznaje chrześcijaństwo pozytywne, nie wiążąc się żadnym wyznaniem. Nie zapomniano Hitlerowi także tego, że

niektóre punkty programu wyłumać w ten sposób, iż straciły swe ostrze. Punkt 17 nieodwołalnego programu brzmiał groźnie i radykalnie, domagając się wywłaszczenia ziemi dla celów społecznych bez odszkodowania. W roku 1928 (13 kwietnia) wyjaśnił Hitler, że skoro narodowy socjalizm przyjmuje zasadę własności prywatnej, wywłaszczenie bez odszkodowania może się odnosić jedynie do majątków nabytych nieprawnie lub administrowanych niezgodnie z dobrem społecznym. Nie zapomniano Hitlerowi i tego, że już w „Mein Kampf” wypowiedział się o stosunku wodza politycznego do religii. Zaznaczył tam bowiem jasno, że religijnych przekonań i instytucji nie należy w narodzie tykać, a jeżeliby ktoś chciał wprowadzić reformy religijne na drodze politycznej, okazałyby przez to, że nie ma pojęcia o strukturze życia religijnego. Pamiętano to wszystko Hitlerowi, ale zaufanie pełne zyskał dopiero w marcu 1933 roku, kiedy już jako kanclerz oświadczył w Reichstagu dosłownie: rząd narodowo-socjalistyczny upatruje w dwóch wyznaniach chrześcijańskich dwa doniosłe czynniki do podniesienia narodu oraz niewzruszalną podstawę etyki i życia moralnego. Na te słowa padła bariera między Kościołem a narodowym socjalizmem, bo już w pięć dni po ich wypowiedzeniu zjazd biskupów w Fuldzie uchyla dotychczasowe zakazy”.

„Pod ciosem Hitlera rozpadł się czerwony obóz, a razem z nim przepadło gniazdo bezbożnictwa i publicznej niemoralno-

ści. Nie na tym koniec. Wicekanclerz von Papen bezustannie głosi w kołach katolickich, że narodowy socjalizm spełnia w wielkiej mierze program społeczny encykliki Quadragesimo anno. W myśl encykliki organizuje społeczeństwo nie tylko w kierunku poziomym, lecz także w pionowym, łącząc stan ze stanem. Praca otrzymała teraz mocną podbudowę moralną, gdyż nie osobisty zysk staje się jej głównym motorem, lecz służba dla całości. Na szesnastym zjeździe akademików katolickich w Akwizgranie hasłem naczelnym stało się stworzenie nowego stylu życia, by zacieśnić związki z całością narodu i państwa. Jak tu znany filozof, Heidegger, akcentował konieczność nawiązania wielkich kontaktów ze zbiorowością, tak na zjeździe w siylnym opactwie benedyktyńskim Maria Laach słynny inicjator ruchu liturgicznego, Herwegen, dowodził, że kościół katolicki był zawsze szkołą tego heroizmu, który obecnie bierze narodowy socjalizm na swe szczyty”.

Wypisał ks. Michalski czarne na białym, że Kościół katolicki z radością zgodził się na to, aby być jednym z dwóch chrześcijańskich filarów (drugim był protestantyzm) hitleryzmu. Cytuje ks. Michalski z aprobatą zdanie katolika Herwegena, że właśnie „kościół katolicki był zawsze szkołą tego heroizmu, który obecnie bierze narodowy socjalizm na swe szczyty”. Oto katolicka legitymacja hitleryzmu! Wyrażna. Warto sobie zapamiętać to zdanie. Powinni je sobie wpisać do pamiętnika uniwersyteccy koledzy zmarłego księdza Michalskiego, więźniowie Dachau, Oranienburga i pozostałe po nich sieroty i wdowy. Niechże nie zginie pamięć o katolickim także źródle hitlerowskiego „heroizmu”, co w języku polskim znaczy: „bandytyzm i ludobójstwo”. Czyż na tle takich tradycji i pretensyj do uczestnictwa w podbudowie hitleryzmu — dziwny Niemiec?! W. S.

Kobiety w akcji

W Ameryce nie jest tak radośnie, jakby to chciała głosić reakcyjna, imperialistyczna propaganda. Jak pokazują dwa zdjęcia — kobiety manifestują w Northcrest Garden przeciw złym instalacjom gazowym, zagrażającym życiu lokatorów domów. W drugim wypadku komitet organizacyjny przeciw wyższym cenom mięsa odracza z powodu deszczu manifestację na dzień następny.

Także nietatwe życie, ma młoda, żydowska farmerka w okolicy Tel-Awiv. Jadąc w pole koniem, nie zapomina zabrać pistoletu.

Natomiast część kobiet amerykańskich — prawdopodobnie przyjaciółek wyzyskiwaczy — nie zna trosk o chleb powszedni. Z nudów szukają przeróżnych rozrywek. Na jednym ze zdjęć poniższych czolowa nudystka w towarzystwie czolowego nudysty USA — wybrana na VII kongresie nudystów królową. Artystka zaś Ann Blyth dla poklasku przeistacza się w syrenę... Bogate modnisie nie wiedzą, jak zużywać pieniądze, których tak brak niedźwiarzom na przedmieściach New Yorku. Chętnie obecnie lansują nakrycia głowy, które by je upodobniły do lamparta czy innego zwierzęcia.

Dr Stefan Białas

„Od Wyznicy do Aradu”

Poniżej drukujemy fragment z książki dr Stefana Białasa pt. „Od Wyznicy do Aradu”, która świeżo ukazała się na półkach księgarskich nakładem spółdzielni pracy „Czytelnika”, tzw. Małego. Książka ta, będąca jakby pamiętnikiem polskiego uchodźstwa w Rumunii — stanowi wartościową pozycję bibliograficzną w literaturze, związanej tematycznie z tym tak mało u nas znanym krajem.

Cecha umysłowości (Rumunów, przyp. Red.) jest żywotność i lotność. Uzewnętrznia się to szczególnie w uodolnieniach artystycznych. Występują one w szczególności w architekturze, w sztuce ludowej, w robotach z drzewa, tekstyl-

przy robocie i w czasie wypoczynku. Muzycy włoskowi grają przy byle sposobności, co nadaje specyficzne piętno wsi i ulicy rumuńskiej.

Kto chce znaleźć prawdziwą rumuńską muzykę, musi szukać jej źródeł u pasterzy na połoninach i łąkach oraz u Cyganów przygrywających na zabawach wiejskich. Tu jest ona naprawdę pełna szczerego sentymentu i uczucia. Doina rumuńska, dumka śpiewana ze specjalną modulacją, jest wyrazem melancholii i smutku. Doina — jak ją określa jeden z pisarzy rumuńskich, „jest tęsknotą za szczęściem, którego się nie zna, i smutkiem natury”. Wypływa ona z głębokich przeżyć duszy chłopskiej która w ciągu

bardzo dumna, gdy jej partner okaże się dowiecniejszy i bardziej cięty w odpowiedziach niż inni chłopcy. Gdy tancerze się rozchodzą między dziewczętami i chłopcami następuje charakterystyczny dialog, do którego nawiązują również starsi swe wymowne uwagi.

W następujących wierszach np. wyśmiewa się chłopców odczytujących w wypowiedziach:

„Ficiorii care nu striga
Sa le raci o mamaliga
Si — o caldare de parare
Si sa-i dai pe usa afare”.

„Dla chłopców, którzy nie odpowiadają, sporządza się mamalygę i porcję kijów i wyrzuca się ich za drzwi”. Tańce rumuńskie są odzwierciedleniem usposobienia ludu, jego żywotności, humoru i niefrasobliwego polotu artystycznego.

*
Między Rumunami a Cyganami istnieje duży antagonizm i powiedzenie komuś „Cygan” jest obrazą.

Częstą formą wyładowania energii są przekleństwa i pod tym względem słownictwo jest bardzo urozmaicone. Kląną wszyscy z przyzwyczajenia, nie zastanawiając się nad treścią przekleństw, kląną starsi, mężczyźni, kobiety, młodzież, dzieci.

Na ogół przekleństwo nie przeszkadza używać zdrobniałych i pieszczotliwych wyrazów np. zupa „ciorba” staje się „ciorbica”, „babuca” (babusia), „mamuca” (mamusia) itp.

Kradzieże zdarzają się rzadko. Jeśli kto kradnie, to Cyganie. Ludność miejscowa zostawia suszącą się bieliznę na noc na płotach, na werandach i to przy samej drodze. Kradzieże jednak nie trafiają się. Chłop udając się do pracy zostawia często chatę otworem. Poszanowanie jednak własności publicznej jest słabe. Kradzieże drzewa z lasu, wypasanie bydła bez dozoru, niszczenie drzewek przydrożnych jest zjawiskiem częstym.

Jednym z charakterystycznych rysów życia Rumunii jest brak żebraków chodzących po domach. Kto chodzi po prośbie nie wchodzi do mieszkanca, ale staje przed bramą i krzyczy lub daje znak bijąc łaską o parkan, że chce się rozmówić. Gdy wyjdzie mieszkaniec, prosi go o wsparcie w słowach krótkich i prostych.

SPRYTNE CYGANIĄTKA

Natomiast w miastach widać się często na ulicach żebrzące dzieci, zaczę-

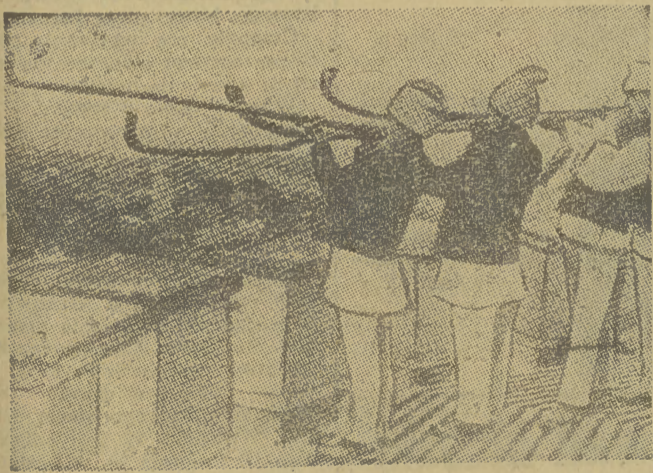
piające przechodniów. Ubrane w lachmany, o wymizerowanych rysach i kędzierzawej czuprynie dziecko idzie jak cień za lepiej ubranym przechodniem i prosi:

— „Domnule! un franki!”

Dopiero energiczne i stanowcze „dule” może go odstręczyć od natrętnego

prześladowania ofiary. Wyrastają one zazwyczaj na skrzyżowaniach ulic, przy przystankach tramwajowych, przed większymi szymbami wystawowymi, jednym słowem tam, gdzie przechodzień zwalnia kroku i jest bardziej skłonny do zwrócenia uwagi na prosiącego.

St. Białas

Pasterze rumuńscy

nych, garncarstwie i w zakresie tzw. „małej sztuki”. Przejawami tego są również charakterystyczne drewniane bramy podwórcowe, ozdobne i piękne, szarmonizowane, przypominające bramy podhalańskie. Widoczne tu jest poczucie koloru i formy.

Chłop tutejszy, podobnie jak w całej Rumunii, posiada uodolnienia muzyczne i wokalne. Chłop śpiewa zawsze: — pod gołym niebem, w lokalu publicznym, u siebie w mieszkaniu,

długich nocy niewoli wiele wycierpiał.

„STRIGATURI” SĄ ZŁOŚLIWE

Rysem charakterystycznym rumuńskich tańców są przyspiewy w taki muzyki. Nazywają się one „strigaturi”, albo „chiaturi” i zawierają wiele dowcipu, zgrzytliwej ironii, poniżenia rywali albo wyszydzenia błędów dziewcząt. Jest w nich także wiele sentymentu dla miejscowości, natury oraz miłości ukochanej. Dziewczyną jest

Sierpień
29
Niedziela

Święto
św. Jana Chr.
Racibora

Dziś urodzeni odznaczają się wysoką inteligencją, są doskonałymi obserwatorami i bez większych trudności zarabiają dużo pieniędzy.

P.I.H.M. przewiduje że...

Dziś będzie zachmurzenie zmienne z lokalnie występującymi zamgleniami i lekką skłonnością do przelotnych opadów. Temperatura w dolinach około 15 stopni C., w górach około 8 stopni C. Nocą znaczne obniżenie się temperatury. Wiatry na ogół słabe z kierunków zachodnich i północno-zachodnich.

Co, gdzie i kiedy

TEATRY

na dzień 29 sierpnia
Teatr Powszechny TUR — godz. 19.30: „Ladocznica z zasedami” i „Przy drzwiach zamkniętych”.
Teatr „Operetka” (Lubicz 48) — godz. 19.30: „Domek trzech dziewcząt”.

KINA

na dzień 29 sierpnia
Świt: „Zielone lata”, godz. 15, 17.30, 20.
Apollo: „Lekkomyślna siostra”, godz. 15.30, 17.45, 20.
Sztuka: „Lekkomyślna siostra”, godz. 15, 17.15, 19.30.
Ulecha: „Miasto bezprawia”, godz. 14.30, 16.30, 18.30, 20.30.
Warszawa: „Kopciuszek” i najnowszy reportaż z Olimpiady w Londynie, godz. 16, 18.20.
Wanda: „W pogoni za mężem”, godz. 15.30, 17.45, 20.
Gdańsk: „Dusze czarnych”, godz. 16, 18, 20.
Wolność: „Trzech panów Ludwików”, godz. 15, 18, 20.

KINO AKTUALNOŚCI w sali kinoteatru „Apollo”. Najnowsza Polska Kronika Filmowa: Słoczenie pracują, Fabryka dywanów, Lis Kitaszek, godz. 12, 13, 14.

KINO OŚWIATOWE (Garnarska 1) program jak w kinie aktualności, godz. 17, 19.30, 20; poranki w niedziele o godz. 11.30.

WYSTAWY

Pałac Sztuki: Wystawa malarstwa polskiego: Axentowicz, Boznańska, Fajet, Gottlieb, Malczewski, Mehoffer, Tetmajer i inni — codziennie w godz. 10—16-tej.
Wystawa „Wiosny Ludów” — w Muzeum historycznym Krakowa św. Jana 12.
Wystawa prac Piotra Michałowskiego — Muzeum Narodowe, Sukiennice, codziennie w godz. 10—14-tej.
Wystawa zabytkowych tkanin — Miejskie Muzeum Przemysłu Artystycznego, Smoleńsk 9 codziennie w godz. 10—14-tej.
Wystawa Oręża Polskiego od Chrobrego do Kościuszki — Muzeum Narodowe, Al. 3 Maja 1.

RADIO

na dzień 30 sierpnia 1948 r. (poniedziałek)
Godz. 5.20: Audycja. 6.15: Dziennik. 6.30: Muzyka. 8.20: Powieść radiowa. 8.35: Muzyka. 12.04: Dziennik. 12.25: Artykuł i piosenki Bizet'a. 12.45: Odpowiedzi na listy. 13.00: Muzyka obładowa. 14.30: Koncert żywe. 15.45: Muzyka lekka. 16.00: Dziennik. 16.30: Aud. muzyczna. 17.00: Pogadanka dla młodzieży. 17.15: „Polska muzyka współczesna”. 18.05: Koncert rozrywkowy. 19.00: „Emancypantki”, 49 odc. powieści B. Prusa. 19.15: Utwory na organach. 19.25: „Z naszych pieśni”. 19.45: Koncert rozrywkowy. 21.00: Dziennik. 22.00: Muzyka taneczna. 23.00: Ostatnie wiadomości.

Komunikaty

DZIEŃ I WRZESNIA O GODZ 16 w auli Akademii Górniczej, Al. Mickiewicza 30, odbędzie się zebranie członków Komisji dla doboru kandydatów na I rok studiów, wszystkich Wydziałów Akademii Górniczej (wraz z Wydziałem Politechnicznymi). Na zebraniu podane zostaną wytyczne Ministerstwa Oświaty przy przyjmowaniu kandydatów na I rok studiów AGH. Obecność wszystkich członków Komisji jest obowiązkowa.

KOŁO PPR DOZORCÓW DOMOWYCH zawiadoma swych członków, że zebranie Koła odbędzie się dnia 31 bm. o godz. 17 w budynku Komit. Miejsk. PPR, ul. Basztowa 25. Obecność wszystkich członków obowiązkowa.

UWAGA PRACOWNICY FILHARMONII KRAKOWSKIEJ! Wszyscy pracownicy Filharmonii Krakowskiej proszeni są o przybycie w dniu 31 bm. na ul. Zwierzyniecką 1, II p. o godz. 10 punktualnie.

KANDYDACY, KTÓRZY NIE OTRZYMAŁI ZAŚWIADCZENIA OKZZ, czy to z powodu niekompletnych załączników, czy też nie zdążyli w przepisany termin przedłożyć koniecznych zaświadczeń dla uzyskania pierwszeństwa w przyjęciu na Wyższe Uczelnie lub też z jakichkolwiek innych powodów nie otrzymali tychże, złożyć dodatkowo potrzebne materiały do OKZZ w Dzienniku Podawczym Kraków, Rynek Główny 34, I p.

ZWIĄZEK b. WIĘZNIÓW POLITYCZNYCH zawiadoma, iż przyjmuje wpisy całkowitej sieroty po b. więźniach do Zakładu Opiekunczego w Ratajówce pod Sieradzem. Przyjmowane będą dzieci od lat 7—14 bezpłatnie. Dzieci otrzymują wyżywienie, naukę w za-

Drugi dzień obrad WRN

Uchwalenie budżetu dodatkowego Krakowskiego Związku Samorządowego

KRAKÓW (old). W drugim dniu obrad Woj. Rady Narodowej radny Garlacz wysunął imieniem Komisji Rolnej szereg wniosków, a między innymi ten, aby nadleśnictwo dąbrowskie i tarnowskie włączyć do krakowskiej Dyrekcji Lasów Państwowych, co przyczyni się do usprawnienia administracji.

Następnie przew. Komisji Finansowej radny Rudziński omówił konieczność uchwalenia budżetu dodatkowego opiewającego na sumę 19.041.121 zł w wydatkach i dochodach. Po przedyskutowaniu wszystkich pozycji dodatkowy budżet został uchwalony.

PLAN INWESTYCJI W WOJEW. KRAKOWSKIM NA ROK 1949

Zastępca przewodniczącego WRN radny Eustachiewicz zreferował działal-

ność Komisji Planowania. Komisja Planowania WRN jako organ doradczy i opiniotwórczy w kwestii planowania, rozpatrywała wnioski planu inwestycyjnego Związków Samorządowych na rok 1949, z punktu widzenia celowości zakreślonych we wnioskach inwestycji.

Jak wynika z zestawienia wniosków inwestycyjnych na rok 1949, projektowana jest budowa przedszkoli, przy czym limit Min. Oświaty na wyposażenia jest 1.575.000 zł, rozwinięcie akcji świetlicowej, budowa szkół podstawowych w gminach wiejskich oraz dróg samorządowych.

Akcję bibliotek powiatowych i gminnych omówiła radna Dulembina. Prawdopodobny stan księgozbioru na 31 grudnia 1948 dla bibliotek powiatowych i miejskich zamyka się liczbą 149.867, dla bibliotek gminnych miejskich — 26.977, dla bibliotek

gminnych wiejskich — 37.281 tomów. Ogółem rozporządza się niedostateczną ilością książek dla zaspokojenia potrzeb ludności woj. krakowskiego. Dlatego też, w planie przewidziane jest uzupełnienie księgozbiorów.

17 MILIONÓW ZŁOTYCH NA BUDOWĘ MOSTÓW

Wnioski inwestycyjne dotyczą budowy mostów w pow. białskim na potoku Żylicza oraz na Sole koło Podlesia, w pow. myślenickim na Rabie, w pow. nowo-sądeckim na Popradzie k. Muszyny, w pow. nowotarskim na Czarnym Dunajcu, w pow. olkuskim na Przemysy Białej i w pow. krakowskim na Wiśle koło Niepołomic, ogólnym kosztem 17.600.000 zł.

Wnioski inwestycyjne z zakresu ochrony zdrowia przewidują budowę szpitali i wyposażenie ich w sprzęt, przy czym limit wynosi 63.200.000 zł.

Uwzględniona również została szeroko zakrojona akcja upowszechnienia sztuki przez inwestowanie przedsiębiorstw artystycznych jak również i akcja opieki społecznej.

Z zestawienia wniosków inwestycyjnych wynika, że przed Związkiem Samorządowymi w roku 1949 stoi trudne i doniosłe zadanie, a przed Woj. Radą Narodową ogromna praca i odpowiedzialność.

Po wyczerpującej dyskusji i interwencjach obrady zamknięto.

Obowiązujące ceny przy skupie jaj i na artykuły spożywcze

KRAKÓW, Wojewódzka Komisja Cennikowa zawiadoma, że obowiązująca cena przy skupie jaj na wagę w okresie od 30. VIII. do 4. IX. br. wynosi:

- skup na targach: jaja świeże, cena dla producenta za 1 kg 210 zł;
- skup w stałych punktach skupy: jaja I gat., o komorze 4 mm, czyste ponad 50 gr. świeżone, cena dla producenta za 1 kg 240 zł

czyli wysokość dopłaty przy nabywaniu jaj czystych, świeżych i dużych wynosi przy 1 kg 30 zł.

Ceny powyższe obowiązują zarówno skupujących jak i sprzedających i nie mogą być ani obniżone ani podwyższone.

Wojewódzka Komisja Cennikowa zatwierdziła z mocą obowiązującą od dnia 1 września 1948 r. aż do odwołania na terenie województwa ceny maksymalne artykułów spożywczych pierwszej potrzeby w następującej wysokości: 1. mąka żytnia 70% hurt 34,50 zł, detal 40,— zł; 2. mąka pszenna 80% hurt 54,50 zł, detal 62,— zł; 3. mąka pszenna 70% hurt 57,— zł, detal 66,— zł; 4. chleb żytni z mąki 80% hurt 32,43 zł, detal 36,— zł; 5. chleb pszenny z mąki 80% hurt 52,32 zł, detal 58,— zł; 6. chleb pszenny z mąki 70% hurt 55,96 zł, detal 62,— zł. — oraz boczek wędzony gotowany: na terenie m. Krakowa, Zakopanego, Krynicy i pow. Kraków i Chrzanów w wysokości 300,— zł za 1 kg, na terenie miasta i pow. Białe 400,— zł za 1 kg oraz na terenie pozostałych powiatów województwa 350,— zł za 1 kg.

Ceny pozostałych artykułów spożywczych pozostają bez zmian w wysokości dotychczas obowiązującej.

Symboliczny dar dla rodaków we Francji

KRAKÓW (ik). Niedawno zegnaliśmy w Krakowie grupę 113 dzieci polskich z Francji, powracających z kolonii Kuratorium Okr. Szkoln. Krakowskiego.

Dzieci wyjechały specjalnym pociągiem PCK, w którym każde z nich ma własne łóżeczko, opiekę lekarską, a od granicy polskiej otrzymuje również wyżywienie. Po drodze do grupy „krakowskiej” dołą-

czyły się dalsze partie młodzieży z Francji, które gościli w innych częściach naszego kraju, tak, że w chwili przybycia na stację graniczną w Międzyzlesiu, pociąg miał 627 młodych pasażerów, oprócz opiekunów i delegatów Związku Polskich Rodzicielskich.

Po drodze goście zwiedzili jeszcze Warszawę i WZO we Wrocławiu. Ostateczne rozstanie z dziećmi nastąpiło dopiero w Międzyzlesiu, gdzie pożegnał ich serdecznymi słowami delegat Ministerstwa Oświaty, radca Kołodziejczyk, zaś delegacja Kuratorium O. S. Krak. z wizytatorką J. Gross na czele wręczyła odjeżdżającym szkatułkę, zawierającą ziemię z grobu Nieznanego Żołnierza i Powstańców w Warszawie, z poleceniem przekazania jej polskim emigrantom we Francji. Ten symboliczny dar dla rodaków z zagranicy, przypominający walkę o niepodległość, jest jednocześnie wezwaniem ich do powrotu do odbudowującej się Ojczyzny.

Tamara Chanum wystąpi w Krakowie

KRAKÓW (x). Wybitna artystka uzbecka Tamara Chanum wraz ze swym zespołem przybywa do Krakowa i wystąpi w dniu 31 bm. w dużej sali Starego Teatru, o godzinie 19.30.

Repertuar Tamary Chanum składa się z ludowych pieśni i tańców 40-tu narodów Związku Radzieckiego i innych krajów.

Bilety do nabycia w przedsprzedaży w poniedziałek i wtorek w lokalni Towarzystwa Przyjaźni Polsko-Radzieckiej, ul. Batorego 14, w godzinach 9—13 i 15—18.

Dla członków Tow. Przyjaźni Polsko-Radzieckiej znaczne zniżki.

Egzaminy wstępne na studia lekarskie i stomatologiczne

KRAKÓW, Dziekanat Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Jagiellońskiego zawiadoma, że egzaminy wstępne na studia lekarskie i stomatologiczne na U. J. w r. ek. 1948/49 dla kandydatów, którzy ubiegają się o przyjęcie na powyższe studia, odbędą się w okresie od 3—20 września br.

Szczegółowa lista dla poszczególnych kandydatów (dni, godziny, miejsce) zostanie ogłoszona na tablicy ogłoszeń Dziekanatu Wydziału Lekarskiego w gmachu Collegium Novum, ul. Gołębia 24. (z)

Za znęcanie się nad Polakami

KRAKÓW (kn). Sąd Okręgowy rozpatrywał sprawę Georga Grillenberga, wydanego Polsce przez władze amerykańskie.

Wymieniony pełniąc funkcje komendanta żandarmerii w Miechowie, a później w Samoku i Nowym Sączu w bestialski sposób znęcał się nad miejscową ludnością polską.

Po przeprowadzeniu rozprawy Sąd skazał Grillenberga na karę 7 lat więzienia, utratę praw obywatelskich, publicznych i honorowych na przeciąg 8 lat i konfiskatę majątku.

Z teatrów krakowskich

Znana śpiewaczka operowa, Koscielnikowa i reżyser Fotygo-Folański wystąpił w rolach małżonków Tschöllów w operetce „Domek trzech dziewcząt”

Zamiast złota sprzedawali blaszki MO ujęła pomysłowych oszustów

KRAKÓW (B). Od roku 1945 organa MO w Krakowie, Łodzi, Katowicach, Wrocławiu i innych większych miastach na terenie całej Polski prowadziły intensywne poszukiwania za sprytnymi oszustami, systematycznie przeprowadzającymi oszukujące transakcje, na których naiwni ludzie tracili częstokroć cały swój majątek.

Dopiero kilka dni temu w Łodzi funkcjonariusze tutejszego Wydziału Śledczego Woj. Kom. MO aresztowali dwóch podejrzanych o dokonywanie wyżej wymienionych oszustw o-

sobników, którzy zostali przywiezieni do Krakowa.

Jak wynika z przeprowadzonych dochodzeń przestępcy dokonywali oszustwa za pomocą dwóch woreczków. W jednym znajdowały się wroboby z prawdziwego złota, w drugim zaś bezwartościowe blaszki, lekko poluzowane. Gdy transakcja dochodziła do skutku, oszuści grzecznie zamieniali woreczki i „klient” zostawał właścicielem nabytego za wysoką kwotę bezwartościowego metalu. W wypadku gdy kupujący nie posiadali

przy sobie dostatecznej ilości gotówki, oszuści przyjmowali „w zastaw” futra, biżuterię i tp. przedmioty.

W związku z trwającym śledztwem wszyscy poszkodowani przy tego rodzaju transakcjach proszeni są o jak najszybsze przybycie lub skomunikowanie się z Wydziałem Śledczym Woj. Kom. MO przy ul. Biskupiej 2, pokój nr 60, między godz. 8—11.

„Dom Matejki” odzyska swój muzealny charakter

KRAKÓW (x). Ciesząca się dużym zainteresowaniem wystawa obrazów dzieł Jana Matejki, objęta obecnie woj. krakowskie, kieleckie i śląskie. Wystawa obejmuje ponad 300 obrazów mistrza z różnych okresów jego twórczości oraz kilka pamiątkowych eksponatów z pozostałej po nim spuścizny.

Zarówno obrazy jak i pamiątki pochodzą z krakowskiego „Domu Matejki”. Zabytkowy ten dom przy ul. Floriańskiej, zamieszkiwany przez długie lata przez Matejkę, został po jego śmierci przejęty przez Muzeum Narodowe. Mieszkanie Matejki, jego zbiory, obrazy i pamiątki po nim pozostałe, zachowane w stanie takim, w jakim pozostawił je Mistrz, stanowią jedyny w Polsce tego rodzaju zabytek muzealny.

Dbajmy o utrzymanie czystości w pociągach i obiektach kolejowych

KRAKÓW (x). Administracja kolejowa nie szczędzi kosztów, a pracownicy wysiłków w ramach współzawodnictwa pracy, by sprawność i wygląd zewnętrzny PKP jak najprędzej doprowadzić do właściwego poziomu. Aczkolwiek publiczność z uznaniem odnosi się do tych wysiłków, chwalać regularność i wygląd pociągów pasażerskich, to jednak część podróżnych nie ocenia tego, zaśmiecając w nieprawdopodobny sposób wagony osobowe podczas podróży, a także pomniejszając stacyjne dostępne dla publiczności. Dyrekcja OKP w Krakowie zwraca się z apelem do podróżnych o poparcie usiłowań administracji i pracowników PKP w utrzymaniu czystości i porządku w pociągach i obiektach kolejowych. Schudny ich wygląd świadczyć będzie o staranności PKP a zarazem o kulturze społeczeństwa.

SPORT

Cracovia—Warta 2:2 (1:0)

Po dramatycznym przebiegu gry, Cracovia na własnym boisku utraciła dalszy punkt.

Do przerwy, Cracovia ma lekką przewagę i w tym okresie spotkania po strzale Różankowskiego II i pomocniku Szewczyka uzyskuje prowadzenie.

Po zmianie pół w 8-mej minucie Skrzypniak wyrównuje. Fatalnie sędziący ten mecz p. Nowakowski z Warszawy, nie uznaje prawidłowo strzelonej przez Różankowskiego II bramki.

Za chwilę dyktuje rzut karny przeciw Cracovii, który pewnie egzekwuje Kazimierzczak.

Wyrównanie pada znowu z rzutu karnego, bitego przez Parpana.

Cracovia nie wyzyskała poza tym całego szeregu stuprocentowych okazji do strzelenia bramki.

Widzów około 7 tysięcy.

Szczegółowy w jutrzejszym „Piłkarzu”.

Udział zawodników czechosłowackich w II Ulicznym Wyścigu w Krakowie

Organizator wyścigu Automobilklub Polski Oddział Krakowski jest w posiadaniu zgłoszenia przez Automobilklub Republiki Czeskosłowackiej elity jeźdźców czechosłowackich, którzy wezmą udział w drugim Ulicznym Wyścigu Samochodowym „o złoty laur, Wawelu”. Wyścig odbędzie się dnia 12 września br. w Krakowie.

Zgłoszenie obejmuje: Pohla na Jaguarze 2,2 litra, Dobrego na Bristolu (angielskie BMW) Antona na BMW, Janaka na Aero Special, Treyhala na specjalnej maszynie Aero Minor oraz na maszynie M. G. z kompresorem. Zgłoszony zawodnik Hovorka nie posiadał na jakiej maszynie będzie startował.

Zgłoszenia powyższe stawiają wyścig „o złoty laur Wawelu”, w rzędzie najwspanialszych imprez tego rodzaju i niewątpliwie do Krakowa zjadą się liczni zwolennicy sportu motorowego chcący zobaczyć tak wspaniałą imprezę.

Zgłoszenia zawodników polskich podamy osobno.

Z kim grają jeszcze drużyny krakowskie?...

W dniu wczorajszym widzieliśmy na boisku Cracovii po raz ostatni w bież. sezonie drużynę poznańską Warty.

Podobnie, jak „warciarze”, również piłkarze Legii, Polonii byt, i Widzewa złożyli w tym roku już 3-krotnie wizytę krakowskim drużynom i dopiero w roku następnym zobaczymy w Krakowie zespół wojskowych oraz sympatycznych bytomiaków.

Natomiast piłkarzy Ruchu zobaczymy jeszcze dwa razy: w dniu dzisiejszym w meczu z Garbarnią i za miesiąc na boisku Wisły.

Dwa razy gościć będą w Krakowie drużyny: Polonii warszawskiej i Tarnovii, a zespoły: LKS, AKS, Rymer i ZZK rozegrają jeszcze po jednym meczu z klubami krakowskimi w naszym mieście.

PRZECIWNICY CRACOVII

Drużynę białoczerwonych czeka trudne zadanie. Gra ona na swoim boisku z Polonią warszawską, Tarnovią, Wisłą i Garbarnią, podczas gdy ciężkie mecze z LKS-em, Polonią bytomską, Ruchem, AKS-em i Legią rozegra drużyna obecnego lidera tabeli na obcych boiskach. W niemiernym trudnym położeniu jest

GARBARNIA

która gra u siebie z Wisłą, Tarnovią, Rymerem i Polonią warszawską, a wyjeżdża do Legii, Polonii warszawskiej, AKS-u, Widzewa i ZZK, oraz gra z Cracovią na jej boisku.

WISŁĘ CZEKA ŁATWIEJSZE ZADANIE

gdyż ma ona najcięższych przeciwników u siebie, a wiemy dobrze, co znaczy własne boisko w końcowych rozgrywkach ligowych.

Czerwoni grają na swym terenie z ZZK, Ruchem, AKS-em, LKS-em. Wyjeżdżają do Warty, Rymera i Widzewa, oraz ze swymi lokalnymi rywalami Cracovią i Garbarnią grają na ich boiskach.

A TARNOWIA?...

Drużyna tarnowska, chcąc utrzymać się w lidze, musi uzyskać zwycięstwa nad wszystkimi przeciwni-

kami, których gości u siebie. A ma ich sporo...

Gra bowiem z Rymerem, Widzewem, Wartą, Polonią warszawską i AKS-em. Natomiast ciężko jej będzie przywieźć punkty z boisk wyjazdowych, gdzie przeciwnikami Tarnovii (nie licząc już dzisiejszego meczu z LKS-em), będą drużyny: Cracovii, ZZK, Garbarni i Polonii bytomskiej.

Tak więc wszystkie cztery drużyny okręgu krakowskiego chcąc zdobyć tak bardzo im potrzebne punkty, muszą w następnych meczach dać z siebie maksimum ambicji i to nie tylko w spotkaniach na swoim boisku, ale również w meczach wyjazdowych.

Nie należy bowiem zapominać, że w połowie września ekstraklasa minie już półmetek drugiej rundy i rozgrywki ligowe wejdą już naprawdę w decydującą fazę. (d)

Dokąd dziś pójdziemy?

ZAWODY PŁYWACKIE

Godz. 11.30: Pływalnia Stadionu Miejskiego: Zjednoczenie (Zabrze)—Cracovia.

ZAWODY LEKKOATLETYCZNE

Godz. 10 Stadion Miejski: Trójbój pań, pięciobój panów i pięciobój juniorów o mistrzostwo okręgu krakowskiego.

Skandal bokserki na Śląsku

Przed kilku dniami bawił w Chorzowie przedstawiciel klubu sportowego Burza z Wrocławia ob. Wilczok, który odwiedził po drodze pięściarzy ZKS Batory — Bazarnika, Bibrzyckiego i Nowarę.

W toku przyjemnej pogawędki ob. Wilczok zaproponował im przeniesienie się do Wrocławia, ofiarowując w zamian po 20 tys. zł. oraz ekwiwalent w postaci garderoby.

Oczywiście nader ponętna ta propozycja przypadła do gustu pięściarzom, to też z miejsca zażądali oni zwolnienia od swego macierzystego klubu. Jednak nie wszystko poszło tak, jak się ob. Wilczokowi wydawało.

Sprawa skaperowanych zawodników oparła się o śląski O. Z. B. który ze swej strony zwrócił się do wrocławskiego OZB o przeprowadzenie szczegółowych dochodzeń.

Polska opinia sportowa z niezwykłym zainteresowaniem oczekuje wyników badań i zadaje sobie pytanie: skąd ob. Wilczok znalazł tak poważne fundusze na kaperowanie cichorzowskich pięściarzy do wrocławskiej Burzy?

Wielki turniej szachowy we Wrocławiu

We Wrocławiu odbywa się obecnie wielki turniej szachowy o drużynowe mistrzostwo miast. Ten trzeci z kolei turniej po wojnie posiada bardzo silną obsadę, z Krakowem, Łodzią, Warszawą na czele.

W zespole Krakowa, który w 1946 r. zdobył wicemistrzostwo za Łodzią i Pomorzem, występują: Sliwa, Tarnowski, dr Arłamowski, Ciejka, Tarkowski, Kwilecki, Bocheński i Gdański. Zeche on zaatakować w tegorocznym turnieju pierwsze miejsce.

Prawie że bezpośrednio po mistrzostwach, bo w dniach od 12 do 20 września odbędzie się w Spindlerowym Młynie w Czechosłowacji międzynarodowa olimpiada szachowa Związków Zawodowych,

Kolosalna ta impreza, w której udział mają wziąć reprezentacje państw zachodnich, oraz państwa demokracji ludowej ze Związkiem Radzieckim na czele, będzie pierwszym przeglądem naszych sił na arenie międzynarodowej.

Na turniej do Czechosłowacji Polska wyjeżdża w następującym składzie: Gadaliński (Łódź), Szapiel (Bydgoszcz), Tarnowski (Kraków), Grynfeld (Łódź).

Zaznaczyć należy, że wyjazd reprezentanta krakowskich związków zawodowych Tarnowskiego zawdzięczać należy przychylnemu stanowisku krakowskiego Oddziału Związków Zawodowych Spółdzielców oraz KTS Krakus.

OGŁOSZENIE O PRZETARGU NIEOGRANICZONYM Oddział Narodowego Banku Polskiego w Krakowie

ogłasza PRZETARG NIEOGRANICZONY

na wykonanie robót malarskich i blacharskich w budynku Narodowego Banku Polskiego w Krakowie przy ul. Basztowej 20.

Oferty należy składać do dnia 30 września 1948 r. do godz. 12-tej w południe w biurze Dyrekcji NBP w Krakowie ul. Basztowa 20.

Blizszych informacji udziela Administracja budynku NBP w Krakowie, ul. Basztowa 20, w godzinach urzędowych od 8-13, gdzie też mogą oferenci otrzymać za zwrotem kosztów warunki wykonania robót, Słone Kosztorysy oraz projekt umowy.

NBP zastrzega sobie prawo: a) swobodnego wyboru oferenta, bez względu na cenę, b) częściowego skorzystania z oferty, uniemożliwienie przetargu w części lub całości, bez podania przyczyn i ponoszenia z tego tytułu jakichkolwiek odszkodowań.

Tytułem wadium należy złożyć w kasie Oddziału NBP w Krakowie 2 proc. ogólnej kwoty ofertowej w gotówce albo w walorach ustalonych zarządzeniem Min. Skarbu z dnia 25. XI. 1947 r. (Monit. Pol. Nr. 152/47). 2143-K

ZARZĄD MIEJSKI MIASTA PIWNICZNEJ

ogłasza KONKURS

na stanowisko położnej miejskiej w Piwnicznej-Zdroju

Od kandydatek wymagane jest ukończenie Szkoły Położniczej i kilkuletnia praktyka w tej dziedzinie.

Pobory położnej wynosić będą 8.000 zł. mies. plus deputat opałowy i bezpłatne oświetlenie elektryczne.

Stanowisko do objęcia zaraz.

Oferty wraz z odpisami świadectw składać do Zarządu Miejskiego w Piwnicznej w terminie do dnia 10. IX. 1948 r.

Sekretarz: Paluch Stanisław 2154-K Burmistrz: Nodzyński Józef

KONKURS

Rektorat Uniwersytetu Jagiellońskiego zamierza obsadzić najfichmłast kontraktowe stanowisko architekta,

którego obowiązkiem będzie wykonywanie pod kierownictwem kompetentnej władzy uniwersyteckiej prac technicznych i administracyjnych związanych z zagadnieniami budowlanymi Uniwersytetu Jagiellońskiego, a w szczególności nadzór i kontrola drobnego remontu i konserwacji dokonywanych przez podlegający architektowi Zarząd Gmachów Uniw. Jagiell., opracowywanie referatów i nadzorowanie prac budowlanych.

Wynagrodzenie według umowy.

Warunki przyjęcia: obywatelstwo polskie, ukończone studia politechniczne, dłuższa praktyka budowlana i administracyjna, uprawnienie do kierowania robotami budowlanymi.

Podania z 1) własnoręcznie napisanym życiorysem, 2) poświadczonymi odpisami dokumentów i świadectw, 3) fotografią i 4) wskazówką co do warunków, na których kandydat mógłby umowę zawrzeć (mieszkaniami Uniw. Jagiell. nie dysponuje) wnieść można do Rektoratu Uniwersytetu Jagiellońskiego do 15 września 1948 r.

Rektorat Uniw. Jagiell. zastrzega sobie swobodny wybór kandydata bądź spośród osób, które w terminie podania wiadomości, bądź spośród innych.

Podania nieuwzględnione i ich załączniki nie będą zwracane.

Rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego (—) Prof. Dr FRANCISZEK WALTER

2151-K

SZYLDY — REKLAMY — NAPISY TABLICE NAGROBKOWE wykonuje KRAMER — ul. Józefa 20.

Miejska Kolej Elektryczna w Krakowie

ogłasza PRZETARG NIEOGRANICZONY

na dostawę 200 kg pokostu lnianego

Blizszych informacji można otrzymać w Biurze Zakupów M. K. E., ul. Św. Wawrzyńca Nr. 15, w godz. 8-13-tej, telefon Nr. 550-00.

Oferty w zalakowanych kopertach bez firmy i napisem „Oferta na pokost” — należy składać w Biurze Zakupów M. K. E. do dnia 9 września 1948 r., godz. 10.

Otwarcie ofert w tym samym dniu o godz. 10.15.

Zastrzega się prawo wyboru dowolnego oferenta, jak również prawo unieważnienia przetargu bez podania przyczyn. 2125-K

Kupno	Marta Filipczak-Mastowska ASTRO-GRAFOLINI przybyła na krótki czas. Przepowiada z pisma i fotografii. Godz. przyjęcia 10-13 i 15-18. Kraków KROWDERSKA 6, m. 23 w podwórzu, parter. 33330-6
WEŁBŃKĘ — samodzielnie większą ilość kupuje. Wytwórnia Krawców, Łódź, Narutowicza 41. 2119-k	

RESTAURACJA ZŁOTA JUTRZENKA Kraków, Sienna 4 1130k	ZŁOTO SREBRO ŁOM oraz wszelką biżuterię kupuje, płacąc najwyższe ceny MAGAZYN JUBILERSKI JULIAN KOSEK KRAKÓW, RYNEK GŁ. 32 2113-K
---	---

KURSY

ADMINISTRACJA HANDLOWE
oraz księgowości dla początkujących, zaawansowanych, przedsiębiorców i przemysłowej (roczne, półroczne i krótsze — dla starszej młodzieży i dorosłych — dogodna pora nauki).

WPISY w sekretariacie Gimn. i Liceum Adm.-Handl. im. Staszica, Kraków, ul. Podwale 7, w godz. 10-12 oraz 14-16. 2128-K

Przedsiębiorstwo Budownictwa Przemysłowego Nr 3
Przedsiębiorstwo Państwowe Wyodrębnione w Starachowicach

POSZUKUJE do pracy w Starachowicach

Inżynierów ładowych (kierowników budów) Inżynierów kalkulatorów, Techników budowlanych, Majstrów murarskich i ciesielskich, Księgowych, Rutynowanych pracowników biurowych i magazynierów z praktyką w budownictwie.

Warunki do omówienia. Podania wraz z życiorysem należy kierować pod adresem: Starachowice, ul. Perłowa 9, tel. 62.

„KRYSTAŁ” PAROWA FABRYKA CUKRÓW I CZEKOLADY Sp. z o.o.

Kraków, ul. Lwowska 30 — Tel. 560-04

Poleca swoje wyroby

2147-K

WYŻSZA SZKOŁA FILMOWA z prawami szkół państwowych OTWIERA WPISY

na wydział

- operatorski
- realizatorski
- scenariopisarski

Warunkiem przyjęcia jest duża matura. Studentem składającym egzamin celujący zapewni jest internat ze stółką i stypendium. Podania wraz z życiorysem i odpisami świadectw należy kierować do sekretariatu Wyższej Szkoły Filmowej, Łódź, ul. Targowa 61, do 1 września rb. Egzamin odbywa się od dnia 15-20 września rb. 2150-K

PODAJE SIĘ DO WIADOMOŚCI

wszystkim zainteresowanym, że Dr Mieczysław Grzyb (Osten) zwrócił się do Sądu Okręgowego w Tel-Aviv z prośbą o przyznanie mu spadku po zmarłym Adolfie, znanym także jako Abraham, Mechnerze (Adolf vel Abraham Mechner) z Andrychowa (Polska). Wniosek wymienionego będzie rozpatrywany w Sądzie Okręgowym w Tel-Aviv po upływie 30-tu dni od daty ogłoszenia niniejszego.

Wzywa się wszystkie osoby, zainteresowane w sprawie sukcesji po Adolfie vel Abrahamie Mechnerze o osobiste lub pisemne zgłoszenie swych pretensji do spadku w oznaczonym czasie przed wymienionym Sądem, w przeciwnym bowiem razie Sąd wyda w sprawie wymienionego spadku decyzję według swego uznania.

E. MAH
Sędzia Sądu Okręgowego
DISTRICT COURT, TEL-AVIV

2162

ZARZĄD MIEJSKI W STOL. KRÓL. MIEŚCIE KRAKOWIE Wydział Gospodarczy

ogłasza PRZETARG NIEOGRANICZONY

na wykonanie i dostawę dla Domu Starców i Oszołdzeńców w Batowicach:

- 100 łóżek żelaznych, biało-lakierowanych (typu szpitalnego) z siatką kanadyjską o wym. 0,90x1,90 m.
  - 100 kompletów materacowych, pokrytych płótnem drelchowym, w tym gatunku i wypchanych trawą morską.
- Łączny wymiar kompletu składającego się z trzech części: 0,90x1,90x0,14 m.

Oferty w zalakowanych kopertach, bez nagłówek firmowych, z dołączeniem próbek i rysunków należy składać na każdą dostawę osobno w Zarządzie Miejskim, Wydz. Gospodarczy, Referat Zakupów, ul. Franciszkańska 1, w godzinach od 10 do 12-tej, do dnia 30 września 1948 r., do godz. 11.

Wadium w wys. 1 proc. od oferowanej sumy należy złożyć w Główniej Kasie Miejskiej, pl. WW Świątych 4, i p. Zarząd Miejski zastrzega sobie prawo dowolnego wyboru oferenta, wzgl. unieważnienia przetargu bez podania powodu.

Przewodniczący: Inż. Eugeniusz Tor, w. Wiceprzewodniczący 2157

Dyrekcja Przedsiębiorstwa Państwowego Gaz Świna

ogłasza PRZETARG NIEOGRANICZONY

na wykonanie urządzeń elektrycznych do napędu kompresorów w stacjach tankowania gazu ziemnego do samochodów w Krakowie i Tarnowie

Oferty sporządzone w sposób przepisany w zamkniętych i zalakowanych kopertach, oddzielnie na każde urządzenie, należy składać do skrzynki ofertowej w Kierownictwie Stacji Gazu Ziemnego w Krakowie, ul. Krakowska 55, gdzie również można uzyskać podkłady ofertowe i informacje oraz przegladac projekty urządzeń.

Do każdej oferty należy dołączyć dowód wpłat wadium w wysokości zł. 50.000 na konto Dyrekcji Gazu Ziemnego Nr 2100 w B. G. K. Oddział w Tarnowie.

Termin składania ofert upływa dnia 10 września br. o godzinie 9-tej. Otwarcie ofert nastąpi w tym samym dniu w Krakowie, o godzinie 10-tej w świetlicy przy ulicy Krupniczej 42.

Dyrekcja Gazu Ziemnego zastrzega sobie prawo dowolnego wyboru oferenta i unieważnienia przetargu bez podania powodów. 2160-K

Państwowa Fabryka Związków Azotowych w Mościcach

ogłasza PRZETARG NIEOGRANICZONY

na:

- 1) dostarczenie 70 szt. fartuchów skórzanych szpaltowych,
- 2) dostarczenie 70 szt. rękawic skórzanych 5-cio palcowych szpaltowych.

Termin dostawy do 30 października 1948 r.

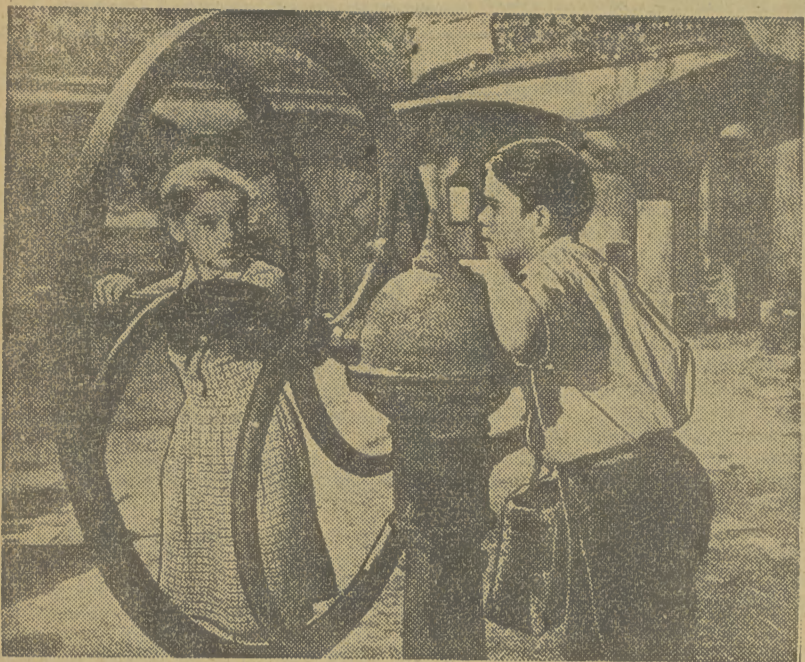
Termin obowiązywania oferty do 30 września 1948 r.

Oferty należy składać do P. F. Z. A. w Mościcach do dnia 10 września 1948 r.

P. F. Z. A. Mościce zastrzega sobie prawo dowolnego wyboru oferenta, bez względu na wysokość oferowanej ceny. 2159-K

Oglašzacie się w „Echu”

Na srebrnym ekranie

Czołowi bohaterowie czeskiego filmu „Zielona księżka”

Czy żórawie tańczą?

Profesor D. Kajgorodow, znany jest jako wybitny znawca zwyczajów i obyczajów żórawi. Uczony zoolog zalicza żórawie do typu ptaków bardzo poważnych i nie swawolnych. W zęknieniu z innymi zwierzętami w stanie oswojonym przestrzegają one dyscyplinę i porządek. Tym zwierzętom, które zakłócają spokój, wymierzają same sprawiedliwość. Żóraw nie znosi wszelkiej bijatyki i klótni. Gdy czuje jego oko dostrzega np. koguty bijące się, wpada w gniew. Rozpędza bijących się gniewnym krzykiem lub nawet uderzeniem dzioba.

Żóraw ze wszystkich zwierząt domowych najwięcej nie lubi kota. Stałe walczy z nim w podwórzu, gdy zakrada się do płazarni w celach zbrodniczych. Złodzieja karze w sposób przykładny. Zrywa się z wielkim krzykiem i z całym impetem atakuje go, zadając mu dotkliwie ciosy ostrzem swego dzioba.

Oswojony żóraw jest ponadto doskonałym pastuchem. Strzeże pieczołowicie stada gęsi na pastwisku. Wyprawadza i przyprowadza je do domu w jak największym porządku.

W ogóle żóraw jest wielkim przyjacielem ludzi. Podobnie jak pies potrafi przywiązać się do człowieka a nawet usługiwać mu. Profesor Kajgorodow opowiada, jak pewnego razu żóraw oswojony obudził swego panarobotnika na sygnał fabryczny, wzywający do roboty.

Dalszą cechą żórawia to nadzwyczajne zdolności rytmiczne. umiłowanie piosenek tanecznych. W stanie dzikim nieoswojonym zbierają się najczęściej w polu lub na łące w kółko i

zaczynają żywo kręcić się, tańczyć, rozpuszczając przy tym skrzydła i śmieśnie przytupując swym długimi nogami.

SKĄD POWSTAŁA NAZWA „ALKOHOL”?

Podczas gdy napoje wysokokowe takie jak wino, piwo, miód i inne, znane były od bardzo dawnych czasów, to sam alkohol, ten ich główny składnik, odkryty i wyodrębniony został stosunkowo dość późno, bo dopiero z końcem III w. po Chrystusie. Początki przemysłowego otrzymywania alkoholu pojawiają się znacznie później, bo w XI wieku.

Z powodu jego właściwości nazwano go najpierw „Aqua ardens”. Następnie przypisując mu właściwości lecznicze, nadano mu nazwę „Aqua vitae” (skąd wywodzi się do dziś dnia utrzymywana nazwa okowity). Potem otrzymał miano „spiritus vini”, a w końcu alchemicy arabscy nazwali go alkoholem. Obecnie utarły się nazwy dla 100 proc. wytworu „alkohol”, dla wysokoprocentowego „spirytus”, zaś dla nadającego się do picia „wódka”.

DOM DZIECKA ZASTĘPUJE RODZINĘ SIEROTOM

Piękny budynek, dawna rezydencja arystokratycznej rodziny rosyjskiej w Moskwie, ocieniona drzewami pięknego parku, jest siedzibą Domu Dziecka.

W Domu znajduje się obecnie 90 dzieci, podzielonych według wieku na 6 grup. Najmłodsze od tygodnia do 4 miesięcy, „starsze” od 1 1/2 roku do 3 lat. Odżywianie niemowląt oparte jest na jak najbardziej racjonalnym jadłospisie, na który składają się w dużej mierze jarzyny, soki owocowe, dostarczających tak niezbędnych — szczególnie dla organizmu dziecięcego — witamin.

INDYWIDUALNOŚĆ DZIECKA JEST PIELEGNOWANA

Dzieci posiadają masę zabawek O tym, jakie znaczenie przywiązuje się do rozwoju przemysłu zabawkar-skiego, świadczą liczne artykuły, głosy czytelników — krytyki i pochwały, jakie często spotyka się w prasie radzieckiej. Podkreślić należy, że większość zabawek opracowuje się przy pomocy pedagogów. Każda niemal zabawka ma swój określony cel. Jedna kształci wzrok i spostrzegawczość dziecka, inna rozwija zmysł słuchu, a wszystkie uwzględniają najistotniejszą u dziecka potrzebę ruchu. A co najważniejsze, zabawki przystosowane są do usposobienia i zdolności dziecka. Troška o rozwijanie indywidualności dziecka widoczna jest na każdym kroku, w każdym posunięciu personelu zakładu.

DOM RODZINNY DLA SIEROT

Troška o domy dziecka spoczywa oczywiście na państwie, które asygnuje olbrzymie sumy na ich utrzymanie. Społeczeństwo uczesniczy jednak w wysokim stopniu w tej opiece nad sierotami. Każdy dom dziecka ma radę opiekunczą, do której należą dobrowolni członkowie lub instytucje. Do zadań tej rady należy także wyszukiwanie dla dzieci od lat trzech rodzin, które skłonne są zaadoptować dziecko. To staranie o umieszczenie dziecka w rodzinie jest wyrazem jak najgłębszego przekonania, że nawet najlepsza, najbardziej do rodziny zbliżona at-

Wzorowy Dom Dziecka w Moskwie

mosfera nie zdoła skompensować w dziecku największej krzywdy — braku domu rodzinnego.

Dzieci, które nie zostały zaadoptowane do czwartego roku życia, przechodzą pod opiekę Ministerstwa Oświaty poszczególnych republik. Ministerstwa te utrzymują domy, w których dzieci, zależnie od wieku

i uzdolnienia, kształcą się w różnych kierunkach.

Znamiennym jest fakt, że naczelnym dyrektorem domów dziecięcych Związku Radzieckiego jest 32-letnia Julia Tiszenko, wychowanka sierocińca radzieckiego. Kto lepiej od niej rozumie los i potrzeby dziecka-sieroty.

RZECZY CIEKAWY

ROZMIARY NASZEGO CIAŁA STAŁE SIĘ ZMNIEJSZAJĄ

Człowiek osiąga swój najwyższy wzrost pomiędzy 30 a 40 rokiem życia. Od tej chwili ciało jego kurczy się i zmniejsza aż do schyłku życia, kiedy wysokość człowieka staje się o 5 procent mniejsza, aniżeli w chwili jego fizycznego rozkwitu. Ale każdy bez wyjątku człowiek bywa blisko 2 centymetry niższy wieczorem, co wywołane jest ciężarem gniotącego w dół ciała, które dzięki wypoczynkowi w nocy, powraca rano do swej normalnej wysokości.

Długość naszej głowy powiększa się prawie o jeden centymetr pomiędzy 27 a 75 rokiem życia i od tej chwili rozmiar głowy więcej się nie zmienia. Wraz z wiekiem nos staje się o pół centymetra dłuższy i ćwierć centymetra szerszy.

METEOR

KTORY ROZBIŁ 220 MILIONÓW TON SKAŁY

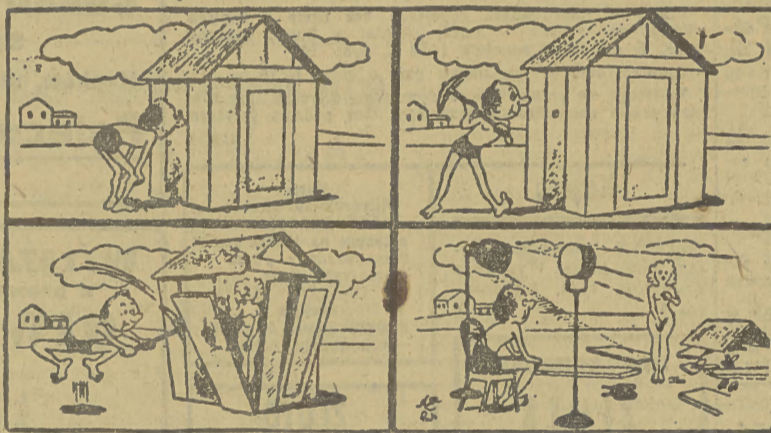
Jednym z największych meteorów, tych tajemniczych odłamków wielkich światów międzygwiazdnych, jest meteor, jaki spadł w Ameryce Półn. w stanie Arizona.

Grobem jego jest olbrzymi krater, którego głębokość wynosi 180 m. Stołki zbiegają do środka krateru nader stromo. Wapienne ściany makrapiane są ciemno-rudymi śladami żelaza. Znalezione w kraterze ułamki, wykazują w swym składzie: 94 proc. żelaza, zaś 6 proc. stanowi nikiel, węgiel, fosfor, kobalt i siarka.

Obwód krateru wynosi 5 km. Brzegi i stołki jego zewnętrznie pokryte są odłamkami piaskowca i wapienia, które na skutek silnego zderzenia z meteorem zostały wyrzucone z głębi krateru aż na brzeg. Obliczono, że uderzenie meteoru rozbiło około 220 milionów ton skały.

Na przestrzeni ok. 8 km znajdują się liczne cząstki żelazne, pochodzące z rozprysniętego odłamku „gościa” z wszechświata.

Historia bez słów...

PIERWSZE IGRZYSKA SPORTOWE ODBYŁY SIĘ W ROKU 776 PRZED NASZĄ ERĄ

Pierwsze igrzyska w Europie odbyły się w Grecji w r. 776 przed nar. Chr. Grecy przypisywali tak duże znaczenie tym igrzyskom, że nawet liczili lata według dat zawodów olimpijskich. W okresie igrzysk na przeciąg jednego miesiąca następowało za-

wieszenie broni wśród walczących, a wojen w owym czasie było bardzo wiele. Okolica, w której odbywały się igrzyska, stawała się strefą zdemilitaryzowaną. Każdy, który ją przestępował musiał składać broń. Igrzyska owe miały charakter religijny i były

poświęcone ku czci Zeusa, ojca bogów. Pierwszego dnia igrzysk zawodnicy składali przysięgę, że będą się stosować do wszystkich wymagań treningu i że w zapasach nie będą uciekać się do metod nieszlachetnych.

Następnego dnia rozpoczynały

się zawody. Pierwszym punktem programu były wyścigi kwadryg (zaprzęgi czterokonne). Potem odbywały się zawody konne, jeźdźcy siedzieli na koniach bez siodła i ostróg. Na zakończenie dnia odbywał się pięciobój: bieg, skok w dal, rzut dyskiem i oszczepem. Ci, którzy zdobyli największą ilość punktów stawali jeszcze do walki zapasniczej.

Dzień trzeci przypadał na pełnię księżyca i przeznaczony był na uroczystości religijne: procesje

i ofiary. Czwartego dnia rozgrywano zawody w biegach na 200 i 400 mtr, oraz na 3 mile — po południu znowu zapasy i boks. W zapasach zwyciężał ten, kto zmusił przeciwnika do zetknięcia się z ziemią jakkolwiek częścią ciała powyżej kolan. Walki bokserkie staczano bez podziału na wagi. Na zakończenie tego dnia odbywał się jeszcze „pankreakcjon”, rodzaj brutalnej walki zapasniczej, w której żaden z walczących nie mógł być uznany za pokonanego, dopóki sām tego nie oświadczył. Bywały wypadki, że zawodnik raczej umierał, niż przyznawał się do porażki. Wreszcie igrzyska kończyły się symbolicznym wyścigiem wszystkich zawodników w pełnej zbroi. Piąty i ostatni dzień poświęcony był biesiadom na cześć zwycięzców. Nagrodę zwycięzcy stanowił wieniec z liści oliwy.

Przez okres przeszło tysiąca lat odbywały się igrzyska olimpijskie nieprzerwanie, co cztery lata aż do roku 393 naszej ery. W roku tym rzymski cesarz Teodoryz wydał zakaz ich rozgrywania. Był on chrześcijaninem i uważał igrzyska za objaw kultu pogańskiego. Wznowienie igrzysk i odrodzenie sportu nastąpiło dopiero w XX wieku.

